

„Colloquia Orientalia Bialostocensia” to naukowa seria wydawnicza, której zadaniem jest publikowanie materiałów źródłowych i prac naukowych dotyczących szeroko rozumianego dziedzictwa europejskiego Wschodu. Jego części stanowią...

- Kultura, literatura, historia Europy Środkowej i Wschodniej.
- Cywilizacyjne i kulturowe pogranicza Europy i innych kontynentów, Orientu, Południa, Śródziemnomorza.
- Pierwsza Rzeczypospolita oraz kultury krajów słowiańskich, bałtyckich, germańskich, romańskich.
- Wielkie Księstwo Litewskie, Podlasie i Polesie, Inflanty, Kresy, pogranicze wschodnie, Prusy Wschodnie.
- Kultury mniejszości: Białorusinów, Żydów, Karaimów, Ukraińców, Rosjan, Niemców, Romów, Tatarów, staroobrzędowców, prawosławnych, protestantów.
- Tradycje, obrzędy, symbole i mity narodów Wschodu, języki ludów zamieszkujących tę kulturową przestrzeń.

Projekt naukowy – *Żydzi wschodniej Polski* zainicjowany 12 lat temu w Białymstoku rozrósł się i poszerzył swoje granice, pozyskując badaczy z kolejnych ośrodków na całym świecie. Od początku naukowcom przyświecała idea pokazania życia społeczności żydowskiej zarówno przed, jak i po Holokauście, ale klamrą spinającą wszystkie szkice jest tu przestrzeń Europy Środkowo-Wschodniej. *Żydzi wschodniej Polski*, to cykl białostockich spotkań będący nieocenionym przedsięwzięciem naukowym zwieńczonym dziesięcioma tomami interdyscyplinarnych studiów (w badaniach biorą udział nie tylko poloniści, ale również: judaiści, historycy, amerykańscy, angielscy, kulturoznawcy, muzealnicy, prasoznawcy, lingwiści). Docenić należy również wymiar popularyzatorski białostockich spotkań, bo organizatorzy dokładali wszelkich starań, aby tym wydarzeniom patronowały osoby związane nie tylko z kulturą żydowską, ale również z Białymstokiem lub szerzej Podlasiem, których sylwetki publikowano w pokonferencyjnych tomach; wspomnieć należy chociażby o Dorze Kacnelson – historyczce, literaturoznawczyni, badaczce dziejów Kresów Wschodnich i patronce serii II (*Żydzi wschodniej Polski*. Seria II: *W blasku i w cieniu historii*, pod red. Jarosława Ławskiego, Barbary Olech, Białystok 2014). Pokłosiem jubileuszowej, dziesiątej konferencji tom *Żydzi wschodniej Polski*. Seria X. *Jerozolima: miasto i mit*, w którym badacze odkrywają fenomen Jerozolimy, ale także szukają jej lokalnych odślon dowodząc, iż Jerozolimą jest figurą wieloznaczną, wieloaspektową i nieoczywistą. Rozważania zawarte w tomie wykraczają poza samą literaturę i zmuszają do zadawania pytań o funkcję przestrzeni realnej/ wyobrażonej.

Z *Recenzji* dr Agnieszki Trzeźniewskiej-Nowak (UMCS, Lublin)

Po analizie artykułów, stwierdzam, że wszyscy autorzy konstruktywnie i logicznie opisują poszczególne etapy swoich badań: od kryterium wyboru tematu po kierunki badań, rodzaju materiału badawczego, podrózpisarstwa i metodologii badań. Swoje wywody ilustrują bogatym materiałem fotograficznym, skanowanymi dokumentami, bogatym materiałem literackim. Są również właściwie przeprowadzone przez nich etapy, opisy, analizy i interpretacje. Kryteriom poprawnościowym tekstu naukowego odpowiada język stosowany w wypowiedziach naukowych. Wysoki poziom naukowej analizy i różnorodność tematyki tekstów, zawartych w recenzowanej publikacji sprawia, że jest to pozycja wartościowa, stanowiąca istotny wkład do rozważań na temat twórczości wielokulturowej.

Z *Recenzji* dra hab. Romana Hajczuka, prof. PUZ (Suwałki)

ŻYDZI WSCHODNIEJ POLSKI

SERIA X

JEROZOLINA: MIASTO I MIT

REDAKCJA NAUKOWA:

Anna Janicka, Jarosław Ławski, Dariusz K. Sikorski

Naukowa Seria Wydawnicza „Colloquia Orientalia Bialostocensia”

Wschód, Pogranicza, Kresy, obrzeża i krańce, peryferie i prowincja to miejsca o szczególnej mocy kulturotwórczej. Równocześnie jest to przestrzeń oddziaływania odmiennych centrów cywilizacyjnych, religijnych, językowych, symbolicznych i literackich. Białystok i Podlasie, dawne ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego i całej jagiellońskiej Rzeczypospolitej to miejsce i dynamiczna przestrzeń pograniczna w głębokim znaczeniu: stykają się tutaj przecinające Europę na pół płyty kontynentalne cywilizacji łacińskiego Zachodu i bizantyjskiego Wschodu. Ścierają się tu, ale nie niszcząc wzajemnie, Orient ze światem Zachodu, Bałtowie ze Słowianami, prawosławni z katolikami, Białorusini z Polakami, Ukraińcy i Rosjanie. To źródło niemal wygasłej, niegdyś żywej tradycji żydowskiej, wyniszczonej przez Szoah, powoli odbudowującej się w nowym otoczeniu kulturowym i etnicznym. Tu znajdują się wielkie centra religijne i kulturalne wschodniego i zachodniego chrystianizmu: Ostra Brama, Żyrowice, Święta Góra Grabarka, Poczajów, Troki, Ławra Supraska, Grodno, Żytomierz, Bar, nade wszystko Ławra Kijowsko-Pieczerska; tu leżą ośrodki polskiego islamu: Kruszyniany i Bohoniki, centra religijne Karaimów, źródła chasydyzmu.

Białostockie Kolokwia Wschodnie to idea służąca międzykulturowej i międzyreligijnej wymianie myśli, utrwalaniu źródeł pamięci i tożsamości kulturowo-historycznej, badaniu świadectw literackich, artystycznych, przedstawiających przenikanie się wiar, kultur i tożsamości.